

Casa del Racó

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra del Ginebral
Alçada: 380

Coordenades:

Latitud: 41.65468
Longitud: 1.91358
UTM Est (X): 409540
UTM Nord (Y): 4612007

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 366
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVII-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: La casa està en ruïnes a excepció d'algun mur i arcada, però queden el pou, la font, la tina i algun cobert en bon estat de conservació.
Protecció: Inexistent
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0020000100000H
Fitxes associades:
[Font del Racó](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 25/05/2019 - 02:00

Descripció

La casa del Racó és un mas ubicat al nord del municipi, entre la Serra del Ginebral i l'obaga de la Font del Bosc, estratègicament situada al bell mig de dues torrenteres, una que neix cap el nord de la serra, que dona nom al torrent del Racó i l'altra, que baixa pel vessant de solana formant part del mateix sistema hidrogràfic. L'accés es fa pel camí que puja en direcció a Casajoana resseguint per la llera dreta el torrent de l'Esbarzer. En arribar a la barrera metàl·lica del parc, deixar a mà dreta el camí que mena a Casajoana i pujar pel de la barrera. Un centenar de metres més amunt agafar el trencall a mà esquerra, pel camí del Ginebral i novament, uns dos-cents-cinquanta metres més amunt, tornar a trencar a mà esquerra. La casa està situada al cap de munt del camí, a uns dos-cents metres de distància.

Al seu voltant hi ha terres de conreu, ocupades antigament per vinyes, oliverars, arbres de fruita seca i probablement, a proximitat de la casa una mica d'hortet. La masia, amb les diferents edificacions annexades està construïda damunt d'una codina, integrant el mateix rocar en la construcció com es pot veure amb els diferents rocs que sobresurten per la part exterior del mur orientat a llevant. L'edifici principal és de planta rectangular, amb planta baixa, pis i sota-cobert practicable, del qual no en queda absolutament cap resta, tan sols en els murs que queden dempeus es veuen els forats per a encaixar-hi les bigues de fusta. És molt probable que els teulats fossin fets amb lloses planes. La planta inferior, dedicada antigament a les feines d'explotació agrícoles i/o ramaderes, amb els cellers, premsa i emmagatzematge de gra i corts. Adossat al mur més alt que queda dempeus de la casa, d'uns nou a deu metres d'alçada en direcció nord, hi ha un mur d'uns tres metres d'alçada amb vuit obertures del tipus espitllera invertida que podrien haver estat corts o senzillament un celler. S'hi accedeix des de l'interior de la casa en direcció nord a través d'una arcada amb volta de pedra. Els paraments són de pedra lligada amb morter de calç. La façana del frontispici estava orientada a migdia, en queden molt poques restes dempeus, formant part del mur que forma cantonera amb la façana de sol-ixent. La planta pis destaca de les dues altres perquè els murs interiors estan perfectament arrebossats amb morter de calç i decorats amb esgrafiats policromats dels quals en queda algun dibuix per sobre de l'arcada (sanefes geomètriques amb motius florals, destacant el vermell i marró i ocre). Dels altres gairebé ja no en queda cap resta. La composició de les diferents obertures que queden dempeus denoten la composició senzilla, simètrica i un cert minimalisme arquitectònic. Destaquen els carreus desbastats de les cantonades. Mentre que a la façana de llevant, les úniques obertures visibles són el rengle d'espitlleres (planta baixa) sembla que les obertures visibles a la planta pis eren més grans, amb muntants, llinda i ampit de pedra.

A ponent, adossat a la casa, hi ha un altre edifici de dimensions considerables envoltat de vegetació, de difícil accés. S'ha construït aprofitant el desnivell del terreny, de planta baixa i pis. Per la disposició dels murs que en resten sembla que el teulat, del qual no en queda res, era a doble vessant.

-Continua a observacions-

Observacions:

-Segueix de descripció:

Disposa d'un soterrani amb volta de canó de pedra. Al damunt es veu una estructura quadrada d'uns 2,5 m de costat aproximadament. Correspon al forn de pa, del qual se'n conserva tota la volta a excepció d'un tros malmès per una arrel que l'ha travessat. La boca del forn està situada a la planta pis. La resta de l'edifici no es pot visitar ja que està completament envaïda per la vegetació. Més al nord, per darrera el forn, s'observa una possible cisterna amb la boca estreta com un pou, d'uns seixanta centímetres de diàmetre. A la seva dreta, una construcció circular, a l'interior de la qual hi ha la comuna, amb la banqueta i tapadora de fusta. Més a la dreta, hi ha la cort dels ports. Es tracta d'un edifici de planta quadrangular d'uns cinc metres de façana amb cobert a un sol vessant. Per la part del darrera de la porquera hi ha una obertura arran de marge. Es tracta del soterrani amb volta i murs impermeabilitzats que feia funció de femer. Recollia la brutícia dels porcs que queia per una obertura superior tapada i la brutícia provinent de la comuna de la qual s'observa el desguàs.

A mà esquerra d'aquest edifici mig enrunat es localitza una tina aïllada. És de planta circular amb cobert de falsa cúpula. Conserva tots els cairons. Mesura 2,50 m de diàmetre per 3 de fondària. La

boixa està situada al darrera, però o bé està arranada al mur i coberta amb morter de calç o bé la varen arrancar i es va protegir l'estructura del mur perquè aquest no es malmetés.

Una dada molt important recollida entre els diversos vestigis d'aquest mas són les construccions derivades de l'aprofitament de l'aigua, que esdevenen un testimoni de primer ordre de les formes de vida del passat. Les estructures pròpies d'aquesta arquitectura popular varen ser destinades a la captació i recollida d'aigua, si bé la seva diversitat tipològica respon a l'adaptació segons les característiques del terreny i les seves propietats hídriques. Així doncs, localitzem durant la visita un pou d'aigua, una font amb dipòsit interior i una bassa dins del torrent. El pou és al vessant esquerre d'una torrentera que nodreix el torrent del Racó. Està construït aprofitant l'alçada d'un marge i té més de sis metres de fondària, parcialment excavat a la roca. No està sec. La resta dels murs, estan fets amb pedra i argamassa. Tenia cobert de falsa cúpula i portella de fusta. Ambdós costats d'aquesta es conserven els pedrissos per posar el càntir i la galleda. Per sota el pou, a uns quatre metres de distància en direcció sud hi ha una estructura de pedra tronco-piramidal. Es tracta de la font de la casa. I finalment, a la façana de llevant de l'edifici principal hi ha el torrent que en aquest indret és un aflorament de roca. A la part superior, s'observa un desnivell d'1,50 metres d'alçada modificat per l'home amb un mur de pedra molt ben encaixada. El salt d'aigua cau damunt d'una codina totalment plana i d'aquí, per un regueró baixa fins a una cubeta o gran cassola allargassada d'un metre de fondària per uns quatre de llargària que convenientment taponada amb un altre mur de pedra retenia l'aigua com si es tractés d'una bassa.

A Cal Massana s'ha documentat una estructura molt semblant de comuna, porquera i femer. Sembla ser que no fa pas massa anys, un paleta va utilitzar aquesta casa com a pedrera per a una altra construcció fins que va ser enxampat pel propietari

Història

L'any 1780 Pau Janer, prevere de Monistrol de Montserrat amb funcions de procurador de Gaietà Amat i Rocabertí, tercer marquès de Castellbell i baró de Rellinars, redacta una sèrie de documents relacionats amb el municipi de Rellinars on s'especifiquen els censos que pagaven els propietaris de cadascuna de les cases de Rellinars: "Llevador dels censos, censals, delmes, y demes redits que fan, y prestan al il·lustre senyor marquès de Castellbell, y dit senyor reb y percebeix en los termes de Vaccarissas y Reÿnas, novament format y arreglat per lo reverent Pau Janer, prebere de Monistrol de Montserrat, segons los capbreus, nous establiments, concessions, y transportacions, que se han fet fins al present any de 1780". En aquest document s'esmenta una relació de cases de rellinars on s'especifica el cens que pagava cadascuna d'elles. En el cas del Racó, es localitza aquesta dada: la casa de l'Alavedra del Recó (la casa del Racó): una lliura, quinze sous i quatre diners.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de masies i cases rurals; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

